

האשה שנתארמלה

פרק שני

כתובות

ב.

מסורת הש"ס

(א) יבמות לא, ג (ז) ג'ל' ארעא וכן איתא ביבמות לא: וכן הפתיח השביעי: צ"ב זג: ד"ה ולי צינת איתא, ג (ז) [תוספתא פ"ב, בשאלות פ' יתרו סומן ה וז"ל בר"ק ה"ה ה"ה], (ס) [שמות ו, א] בס"ל טקף: מריה, (י) [נבי"ע חומ' צ"ב קוס דה"ה אצל],

גליון הש"ס

גמ' ובשואה שוטה ובין, ע"י סוסה דף מ"ו ע"י חומ' ד"ה דוקא: [תוס' ד"ה דלמא ב' אור"ח דרדא ב', ע"י לקמן כף קמ ע"י חומ' ד"ה קוס שטרות]

הגהות הב"ח

(א) גמ' פיעות קרע עליו וכו' עד עער לא, פלגרי' מנאל דלא הוה גס לכו:

תוספות ר"ד

יוצא במקום אחד ולא דמי לא למודעא ולא לאמנה דמודעא אהא קא חוי דאנט הוה ולא היה להם לחתום עד שלא יכתבו לו שטר מודעא אאמנה נמי לא אציג דאמרין שאצי"פ שהלוח מאמניו מלוח שילוהו אפי"ה אין לחתום בו דהתם לא משום פסידא דלה שכיח שהוא מתרצה בהו אין אנו חוששים בדבר אלא משום פסידא דלקוחות הוא דהכי הוא דהא כשכתב דלאו אקנייתא אין כותבין שטר ללוה עד שיהא מלה עמו משום פסידא דלקוחות אבל בשטרא אקנייתא כותבין דאי טרף כדון שטרף ואע"ג דאיכא למישך דלמא מטמין ליה לוח למלוה ומאמניו עד שילוהו ולבסוף לא ילוהו אפי"ה לא חיישינן כיון שהוא מאמניו הי"נ כיון דהוא מאמניו שאם לא יתקיים התנאי יבטל לו המכר אין לנו לחוש להפסדו והלכך רשאים לחתום בו ולא לוח כיון דלא מפסיד לאחרני אבל אם היה כתי' יוצא במקום אחד אין מאמניו שכיח שגדיר שוב אין חדר ומגיד (א"י) [א"י] יי"ל כיון דפשיט ליה דהנאי מילתא אחתיתא הוא ואינה עולה מהימני אף על פי שכתבי' יוצא במקום אחד מאמניו דמה לי אחריים מה לי הם כמו שאם מעידים אחרים על התנאי מאמנים כמו כן כשהעדות הן בעצמן מאמנים והרבה בין אדם עושים דבר זה שאינם רוצים להוכיח שום תנאי בשטר שהוא עתיד להתקיים ימים רבים ואומר התנאי לפני עדי השטר שלא יכפור איש לחבירו הלכך אציג דליכא מינו מהמין: עד אומר תנאי ועד אומר אינו תנאי א"י פפא תרווייהו בשטר מעליא קמסיהו והאי דאמר תנאי הוי"ל דאין בדבריו של אחד במקום שנים מתקף: ל"ה בריה דרי"י א"ה אפילו תרווייהו נמי אלא אמרי' הני למיעקר סהדותיהו קאמי' תדי נמי למיעקר סהדותיהו קאמי' פ"ה כיון שהעיד על כתי'

וכשם שאין מוּמין העדים אלא צנפיהם. שהרי הם צאין לחייבין כדי לעונשן או נפש או ממון והטורה אמרה (ה) והעד צבעליו יצא בעל השור ויעמוד על שורו (ב"ק דף קצ:). **כך אין מכהישין.** אפילו לבטל עדותו: **לא הוו משגיחין צבו.** צעדי השטר לגבות על פיהם: **השפא.** דליכא למימר אילו הוו קמן הוו מודו להני אחרת מהימני: **ואוקי ממונא צחוקס מריה.** צחוקת הלוח ואם קרקע היא טעמוד צחוקת המוכר. **ודקתני צברי'** אין נאמנים לא דליהו שטרא מעליא למיגני ציה אלא דלא קרעין ליה ואי תפיס מידי והדר אחי האי ותבע מיניה לא מפקין מיניה דלמרינן אוקי תרי לבדיה מרי וממונא צחוקס (ה) היכא דקאי: **וצין נכסיה.** מכר קרקעומו: **חלים.** צריא: **ולא אמרן.** דלאוקי נכסי צחוקת צר שטיא: **אלא דלויס ליה.** צנכסיס הללו חוקק דלצבתא שהיו של צאנטי דחוקה מעלייתא היא: **אצל לויס ליה צבו חוקק דלצבתא.** אלא חוקק דנפשיה שקנאן הוו והוחזקו צידו כקניינו כן מכירתו ואין חוקקו חוקק לבטל מכירתו: **נדי דהומה לא הויא.** לעונשם לא נפש ולא ממון הכחשה הויא לבטל עדותו: **אין מקיימין אם השטר.** מתוך שטר אחר: **אל"כ קרא ערער.** על אותו שטר האחר והוחזק צב"ד על ידי עדיו דאי לא קרא עליו ערער חיישין דלמא ההוא גופיה האלה אם חתומים על שני שטרות מקיימין שטר שלישי מהם אם החתומות לקוחות ע"י שטרות הללו שלש שנים שנקיימין שטר שלישי מהם אם החתומות דמות: **צנפוי.** צלל ערעור: **וציואל מחסח ידי אחר.** שהשטרות הללו שמקיימין את השלישי מהם יולא מתחת ידי אחר ולא מתחת ידי שו"ה המנואל את השלישי: **ויצוי וייף.** הסתכל בכתב של אותן שטרות וכיון וחתם הוא עצמו את השלישי דוגמת אותה חתימה: **מכיון.** מנאלס כתב צנכס הויאל ואינו לפניו: **כוסף אדם.** כסף שעאווה עד צדכר וירא לשוכחו כותבו על חתימת קלף ומנעינה: **ומעיד.** ע"פ אותו כתב אפי' לאחר כמה שנים: **שוזכרה מעלמו.** צלל ראיית השטר נזכר קאת מעדותו מאליו: **אל"כ שאין וזכרה מעלמו.** אלא לאחר שרלה צטער נתן צלצו ונזכר של שכתב ממנו לא כשנמזכרים לו נזכר. אצל אינו נזכר לגמרי לא דרמנמא אחר מפיהם ולא מפי כתבם: **עלמו מאי.** אם צעל דין עצמו מזכירו עד שזכר מאי:

ואוקי ארעא בחזקת בר שטיא. דוקא צקרקע הוו דלמרינן הכי אצל צנמלנטיס אמרינן דהוו צחוקס המוחזק דלמחר צפרק הסואל (צ"מ דף ק.) גבי המחליף פרה צחמור דפרקין וליחוי פרה צרשומא דמאן קיימא ולחוי אידך המע"ה ומשני דקיימא צלגס אומר ר"י דהכא

לא שייך למימר כדלמחר צחוק דקושין (דף עט.) וצמי שמת (צ"ב דף קג: ושם) אם שכיז מרע הוו עדיהם להציב ראייה צצריא היה ואם צריא הוו כ' דמי צטיא דהכא כיון דעמיס שטיא אין ראייה ממנה שהוה עכשיו: **דלמא יצוי'** וייף. אור"ח *דדוקא היכא שאין לא מכירין החתימה אלא ע"י דמיון החתימה להחתימה אצל היכא דמכירין חתימת העדים צנציעת עין אע"פ שיש לו חתימה אחרת תחת ידו ליכא למיחש דלמא יצוי דכיון דמכירין החתימה אם יצוי היה ניכר היטב: **ורב' יוחנן אומר אע"פ שאין זוברה מעצמו** וזכרה מעצמו רבי יוחנן אמר א"ע"פ שאין זוברה מעצמו אמר ר' רבבה ש"מ מדרבי יוחנן ר'ני בי תרי דידעי סהדותא ומנשי חד מנייהו מדכר חד לחבריה איבעיא להו עצמו מאי רב חביבא אמר אפילו עצמו מר בריה דרב אשי אמר עצמו לא והלכתא צעצמו לא

ואוקי ממונא בחזקת מריה. פירש צקונט' ואין נאמנין דקתני לאו דמגנין צטערא אלא דלא קרעין ליה ונפקא מינה דאי תפס לא מפקין מיניה וקשה דלמחר צפ"ק דצ"מ (דף ו: ושם) גבי ספק צכור תקפו כהן מויליין אותו מידו אלמא תפיסה דלאחר ספקא לאו כלום היא ומייהו אההוא דסוף השואל (שם דף קצ: ושם) לא קשה מידי דלמרי' גבי משכיר בית לחצירו צ"צ וצוצים לשנה כולו דמי וצב לדחש צא צתחלת אמר ליה רב נחמן אילו הוו קמן ומכחישינן להו הוה הכחשה ולא הוה משגיחין בהו דהוי לה עדות מוכחשת השתא דליתנהו דאילו הוו לקמן דלמא הוו מודו להו מהימני אלא אמר רב נחמן "אוקי תרי להדי תרי ואוקי ממונא בחזקת מריה (ה) מידי דהוה אנכסי דבר שטיא דבר שטיא זבין נכסי אותו בי תרי אמרי כשהוה שוטה זבין ואתו בי תרי ואמרי כשהוה חלים זבין אמר רב אשי "אוקי תרי להדי תרי ואוקי (ה) ממונא בחזקת בר שטיא ולא אמרן "אלא דאית ליה חוקק דאברהתיה אבל לית ליה חוקק דאברהתיה אמרינן כשהוה שוטה זבן *וכשהוה שוטה זבין א"ר אבהו "אין מוּמין את העדים אלא בפניהן ומכחישינן את העדים שלא בפניהן והומה שלא בפניהן נהי דהומה לא הוי הכחשה מיהא הויא אמר מר אם יש עדים שכתב רדם הוא זה או שהיה כתב ידם יוצא במקום אחד משטר שקרא עליו ערער והוחזק בב"ד אין נאמנין (ה) קרא עליו ערער אסי דאמר רבי אסי "אין מקיימין את השטר אלא משטר שקרא עליו ערער והוחזק בב"ד אמרי נהרדעי "אין מקיימין את השטר אלא משתי כתובות [אן] משתי שדות והוא שאכלום בעליהן ג' שנים ובשופי א"ר שימי בר אשי ויבויצא מתחת יד אחר אבל מיד עצמו לא מאי שנא תחת יד עצמו דלא דלמא יצוי מוּי מתחת ידי אחר נמי דלמא אזל וחזא אתא וייף כולי האי לא מצי מכיון ת"ר (ה) כותב אדם עדותו על השטר ומעיד עליה אפילו לאחר כמה שנים אמר רב הונא והוא שזוכרה מעצמו רבי יוחנן אמר א"ע"פ שאין זוברה מעצמו אמר ר' רבבה ש"מ מדרבי יוחנן ר'ני בי תרי דידעי סהדותא ומנשי חד מנייהו מדכר חד לחבריה איבעיא להו עצמו מאי רב חביבא אמר אפילו עצמו מר בריה דרב אשי אמר עצמו לא והלכתא צעצמו לא

תוספות ר"ד (המשך) הקשינו והא תרי ותרי ניהו אבל קטנים היו פסולי עדות היו אין בדין לקושיא זו שהרי עדותן על גוף העדים הוא ולא על העדות הלכך לא מציא לאוקמי לקושיא זו אלא על אנוסים הדבריו שכו' שוה מעידין על גוף העדים ואומרים שהיו קטנים או פסולים שהן נאמנין ולא אמרינן תרי ותרי ניהו אלא דהיון לסהדותא דקמאי ופסלינן להו לגמרי משום סהדותא דהני בתראה דמסדיה על קמאה ופסלו להו ואי יאותא כ"ש שהקושיא הוא יותר חזקה על קטנים ופסולים היו שיהיה אלו האחרונים נאמנין ולא נימא תרי ותרי ניהו אלא נקריע' להאי שטרא לגמרי כיון שהאלי האחרוני מעידין על גופן על הראשונים שהיו פסולים א"י בין כשאומרי' אלא האחרוני על הראשוני' קטנים היו פסולי עדות היו בין כשאומרים אנוסים היו אומר הברייתא שאין נאמנים ועל כלם אנו מקשים תרי ותרי ניהו ואע"פ שהן מעידין על גופן של ראשונים לפסולין אין אנו דוחין את הראשונים לגמרי שאם יבואו שנים אחרים יאמריו ראשוני' פסולי' הייחם או קטנים ון אומרים לא אלא גדולים וכשרים היינו אמרינן תרי ותרי ניהו חזק ראשונים וזוממים שהאחרונים באים ומעידים על הראשונים ואומרים ביום פלגין עמנו הייחם במקום פ' שהאמינה התורה את האחרונים ואמרין חידושיו הוא ולא משום תרי ותרי ניהו אבל כב"מ אין אנו מאמינים את האחרונים יותר מן הראשונים אלא אמרינן תרי ותרי ניהו אבל דאי שי' לבדור דבר זה שאילו באו שנים והעידו על שנים אחרים שהם גולנים או משחקין בקוביא או שהן קרובים להלוח או ללוח נאמנים הם ולא אמרינן תרי ותרי ניהו שאלו אמרים גולנים הן ואילו אומרים אין אנו גולנים ובראים אתם אלא נאמנים הם לפסולין כדאמרין בפרק דיני ממונות בתרא גבי עד זומם דאמר רבא מכאן ולחבא הוא נפסל משום תרי טעמא דא חידושיו הוא ואין לך בו אלא חידושיו והאי משום הפסד לקוחות ואמרין מאי איכא בין הני תרי טעמא א"כ דאסידדו תרי בחד א"י דפסלינהו בגולנותא אלמא כל היכא דפסלינהו בגולנותא לא אמרינן תרי ותרי ניהו אלא נאמנים ומחזיקים להו בגולנותא על פיהם אבל היכא דלא משוי גופייהו גולנים אלא מכחישים אותם ואמרין דההוא סהדותא לא הות כן אמרינן תרי ותרי ולא ידעינן אמאן נסמך א אהני אן אם יכחישו בדרך הזהה שאמרנו פסנו הייחם במקום פלוגי דהוא חידוש וגורית מלך אבל אמוצו עמנו הי' המלוח או הלוח במקום פלוגי לא ידעינן אמאן נסמך אמרינן תרי ותרי ניהו ואי פסלו להו לגופייהו בגולנותא או ע"י קרובה מהימנינן בתראי ומבטלין לסהדותא דקמאי לגמרי משום דכי מסהדי על גופייהו וגולנין ניהו פסלו להו לכל עדות דעלמא וכן בי מסהדי שהן קרובים למלוה או ללוח פסלו להו לכל עדות דעלמא הלכך מהימני' לבתראי ולא אמרינן תרי ותרי ניהו דהא מסלקי להו מדין עדים שלא היו עדים גם בשאר עדות אבל כשמתכחשין אותן שאומרים עמנו היה המלוח או הלוח אינן פסוליין אותן לשאר עדות כי אם בעדות זה בלבד ואומרים ששקרו העידו ואע"פ שלפי דבריהם ממילא מיפסלי כיון שהן אינן מעידים עליהם אלא בעדות זה בלבד החזיקו את גופן פסוליין אפי' בעדות זו ולא ניהו שאלו אמורים כן ולא ידעינן אמאן נסמך אהני אן אם יכחישו בדרך הזהה שאמרנו פסנו הייחם במקום נפשיהו פסולים בהתם לאו על גוף העדות מעידים דימא דתרי ותרי ניהו אלא על גופן של עדים וכי מסהדי על גופן של עדים ליכא למימר תרי ותרי ניהו שהאין יהיו הם נאמנים על עצמן וכשאוהי אמינא דהכא נאמנים והכא אין נאמנים ואי מסלקי כיון ששקרו מעידים על גופן הם נאמנים גם הנח שאומרים קטניו ורי פסולי עדות היו על גופן הם

לאוקמי אחוקה דהא לא פסלי להו כלל ורצב"א אומר דהכא לא מוקמינן להו אחוקה כדלמך לעיל משום דלחיו הוו קמן דלמא הוו מודו: מוקמינן להו אחוקה כדלמך לעיל משום דלחיו הוו קמן דלמא הוו מודו: (צ"מ דף קג: ושם) אם שכיז מרע הוו עדיהם להציב ראייה צצריא היה ואם צריא הוו כ' דמי צטיא דהכא כיון דעמיס שטיא אין ראייה ממנה שהוה עכשיו: **דלמא יצוי'** וייף. אור"ח *דדוקא היכא שאין לא מכירין החתימה אלא ע"י דמיון החתימה להחתימה אצל היכא דמכירין חתימת העדים צנציעת עין אע"פ שיש לו חתימה אחרת תחת ידו ליכא למיחש דלמא יצוי דכיון דמכירין החתימה אם יצוי היה ניכר היטב: **ורב' יוחנן אומר אע"פ שאין זוברה מעצמו** וזכרה מעצמו רבי יוחנן אמר א"ע"פ שאין זוברה מעצמו אמר ר' רבבה ש"מ מדרבי יוחנן ר'ני בי תרי דידעי סהדותא ומנשי חד מנייהו מדכר חד לחבריה איבעיא להו עצמו מאי רב חביבא אמר אפילו עצמו מר בריה דרב אשי אמר עצמו לא והלכתא צעצמו לא

דאסידדו תרי בחד א"י דפסלינהו בגולנותא אלמא כל היכא דפסלינהו בגולנותא לא אמרינן תרי ותרי ניהו אלא נאמנים ומחזיקים להו בגולנותא על פיהם אבל היכא דלא משוי גופייהו גולנים אלא מכחישים אותם ואמרין דההוא סהדותא לא הות כן אמרינן תרי ותרי ולא ידעינן אמאן נסמך א אהני אן אם יכחישו בדרך הזהה שאמרנו פסנו הייחם במקום פלוגי דהוא חידוש וגורית מלך אבל אמוצו עמנו הי' המלוח או הלוח במקום פלוגי לא ידעינן אמאן נסמך אמרינן תרי ותרי ניהו ואי פסלו להו לגופייהו בגולנותא או ע"י קרובה מהימנינן בתראי ומבטלין לסהדותא דקמאי לגמרי משום דכי מסהדי על גופייהו וגולנין ניהו פסלו להו לכל עדות דעלמא וכן בי מסהדי שהן קרובים למלוה או ללוח פסלו להו לכל עדות דעלמא הלכך מהימני' לבתראי ולא אמרינן תרי ותרי ניהו דהא מסלקי להו מדין עדים שלא היו עדים גם בשאר עדות אבל כשמתכחשין אותן שאומרים עמנו היה המלוח או הלוח אינן פסוליין אותן לשאר עדות כי אם בעדות זה בלבד ואומרים ששקרו העידו ואע"פ שלפי דבריהם ממילא מיפסלי כיון שהן אינן מעידים עליהם אלא בעדות זה בלבד החזיקו את גופן פסוליין אפי' בעדות זו ולא ניהו שאלו אמורים כן ולא ידעינן אמאן נסמך אהני אן אם יכחישו בדרך הזהה שאמרנו פסנו הייחם במקום נפשיהו פסולים בהתם לאו על גוף העדות מעידים דימא דתרי ותרי ניהו אלא על גופן של עדים וכי מסהדי על גופן של עדים ליכא למימר תרי ותרי ניהו שהאין יהיו הם נאמנים על עצמן וכשאוהי אמינא דהכא נאמנים והכא אין נאמנים ואי מסלקי כיון ששקרו מעידים על גופן הם נאמנים גם הנח שאומרים קטניו ורי פסולי עדות היו על גופן הם

עין משפט נר מצוה

א ב מ"י פ"ו מהלכות עדות הלכה ו סמג עין קט טושי"ע ח"מ סימן ע"ו מסוף לו:
ל ב ג מ"י פ"ט מ"ה מהלכות הלכה ה סמג עין קט טושי"ע ח"מ סי' ל"ה סוף כא דהנה"ה:
ל ד ג ב"י ח"מ שם:
ל ה ד מ"י פ"ח מהלכות עדות הלכה ה סמג עין קו טור ח"מ סי' לח:
ל ו ה מ"י פ"ז שם הלכה ג סמג שם טושי"ע ח"מ סימן מה עין ק:
ל ז ח ט מ"י פ"ח מהל' עדות הלכה ה סמג עין קט טושי"ע ח"מ סימן כח ספק יג:
ח י ב מ"י שם הלכה ז טושי"ע ח"מ שם ספק יד:

תוספות ר"ד (המשך)

הקשינו והא תרי ותרי ניהו אבל קטנים היו פסולי עדות היו אין בדין לקושיא זו שהרי עדותן על גוף העדים הוא ולא על העדות הלכך לא מציא לאוקמי לקושיא זו אלא על אנוסים הדבריו שכו' שוה מעידין על גופן על הראשונים שהיו קטנים או פסולים שהן נאמנין ולא אמרינן תרי ותרי ניהו אלא דהיון לסהדותא דקמאי ופסלינן להו לגמרי משום סהדותא דהני בתראה דמסדיה על קמאה ופסלו להו ואי יאותא כ"ש שהקושיא הוא יותר חזקה על קטנים ופסולים היו שיהיה אלו האחרונים נאמנין ולא נימא תרי ותרי ניהו אלא נקריע' להאי שטרא לגמרי כיון שהאלי האחרוני מעידין על גופן על הראשונים שהיו פסולים א"י בין כשאומרי' אלא האחרוני על הראשוני' קטנים היו פסולי עדות היו בין כשאומרים אנוסים היו אומר הברייתא שאין נאמנים ועל כלם אנו מקשים תרי ותרי ניהו ואע"פ שהן מעידין על גופן של ראשונים לפסולין אין אנו דוחין את הראשונים לגמרי שאם יבואו שנים אחרים יאמריו ראשוני' פסולי' הייחם או קטנים ון אומרים לא אלא גדולים וכשרים היינו אמרינן תרי ותרי ניהו חזק ראשונים וזוממים שהאחרונים באים ומעידים על הראשונים ואומרים ביום פלגין עמנו הייחם במקום פ' שהאמינה התורה את האחרונים ואמרין חידושיו הוא ולא משום תרי ותרי ניהו אבל כב"מ אין אנו מאמינים את האחרונים יותר מן הראשונים אלא אמרינן תרי ותרי ניהו אבל דאי שי' לבדור דבר זה שאילו באו שנים והעידו על שנים אחרים שהם גולנים או משחקין בקוביא או שהן קרובים להלוח או ללוח נאמנים הם ולא אמרינן תרי ותרי ניהו שאלו אמרים גולנים הן ואילו אומרים אין אנו גולנים ובראים אתם אלא נאמנים הם לפסולין כדאמרין בפרק דיני ממונות בתרא גבי עד זומם דאמר רבא מכאן ולחבא הוא נפסל משום תרי טעמא דא חידושיו הוא ואין לך בו אלא חידושיו והאי משום הפסד לקוחות ואמרין מאי איכא בין הני תרי טעמא א"כ דאסידדו תרי בחד א"י דפסלינהו בגולנותא אלמא כל היכא דפסלינהו בגולנותא לא אמרינן תרי ותרי ניהו אלא נאמנים ומחזיקים להו בגולנותא על פיהם אבל היכא דלא משוי גופייהו גולנים אלא מכחישים אותם ואמרין דההוא סהדותא לא הות כן אמרינן תרי ותרי ולא ידעינן אמאן נסמך א אהני אן אם יכחישו בדרך הזהה שאמרנו פסנו הייחם במקום פלוגי דהוא חידוש וגורית מלך אבל אמוצו עמנו הי' המלוח או הלוח במקום פלוגי לא ידעינן אמאן נסמך אמרינן תרי ותרי ניהו ואי פסלו להו לגופייהו בגולנותא או ע"י קרובה מהימנינן בתראי ומבטלין לסהדותא דקמאי לגמרי משום דכי מסהדי על גופייהו וגולנין ניהו פסלו להו לכל עדות דעלמא וכן בי מסהדי שהן קרובים למלוה או ללוח פסלו להו לכל עדות דעלמא הלכך מהימני' לבתראי ולא אמרינן תרי ותרי ניהו דהא מסלקי להו מדין עדים שלא היו עדים גם בשאר עדות אבל כשמתכחשין אותן שאומרים עמנו היה המלוח או הלוח אינן פסוליין אותן לשאר עדות כי אם בעדות זה בלבד ואומרים ששקרו העידו ואע"פ שלפי דבריהם ממילא מיפסלי כיון שהן אינן מעידים עליהם אלא בעדות זה בלבד החזיקו את גופן פסוליין אפי' בעדות זו ולא ניהו שאלו אמורים כן ולא ידעינן אמאן נסמך אהני אן אם יכחישו בדרך הזהה שאמרנו פסנו הייחם במקום נפשיהו פסולים בהתם לאו על גוף העדות מעידים דימא דתרי ותרי ניהו אלא על גופן של עדים וכי מסהדי על גופן של עדים ליכא למימר תרי ותרי ניהו שהאין יהיו הם נאמנים על עצמן וכשאוהי אמינא דהכא נאמנים והכא אין נאמנים ואי מסלקי כיון ששקרו מעידים על גופן הם נאמנים גם הנח שאומרים קטניו ורי פסולי עדות היו על גופן הם